XVII.

AGESILAVS.

ARGVMENTVM.

1. Agesilaus de regno litigat, quod Herculis familiae apud Spartanos debetur. 2. Imperio potitus in Asiam exercitum duxit: Tissaphernes imperatis induciis abutitur; quas Laco sine dolo servat. 3. Finitis induciis Phrygiam depopulatur: Ephesi arma in hibernis parat: semper alia it, alia se iturum simulat: 4. Revocatus contra Boeotios, pluris patriae salutem facit, quam suam fortunam, vincitque apud Coroneam, & parcit deorum supplicibus. 5. Bello circa Corinthum collato hanc urbem renuit oppugnare: 6. ad Leuctricam pugnam ire noluit: Spartam tamen, a Thebanis oppugnatam, fortiter defendit, singulari commento ad officium reducens defecturos. 7. In his angustiis pecunia patriam sublevat, muneribus sibi missis in publicum collatis. nam summa erat abstinentia. 8. Animi dotibus excellens, non corporis; apparatuque utens vulgari; contemnitur a barbaris, & Aegypto decedens in portis Menelai moritur.

1. Agesilaus Lacedaemonius, cum a ceteris scriptoribus, tum eximie [1] a Xenophonte Socratio collaudatus est. [2] eo enim usus est famil-
2 liarissime. Hic primum de regno cum Leoty-

Cap. I. 1 *Xen. Socr. collaudatus*) a Xenophonte, Socratis discipulo, singulari libro laudatus, qui exstat inter Xenophontis monumenta. C. Cic. fam. 5, 12. *Unus Xenophontis libellus in eo rege laudando facile omnes imagines omnium statuasque superavit.* 2 *eo usus familiarissime*) Eo, ambigue, Xenophonte an Agesilao? puto Xenophonte Agesilaus usus est familiariter. C. ab eo Socraticis artibus institutus est.

chide

chide fratris filio [3] habuit contentionem. [4] Mos
est enim a maioribus Lacedaemoniis traditus, ut
duos haberent semper reges, [5] nomine magis
quam imperio, ex duabus familiis, [6] Proclis &
Eurysthenis; qui principes ex [7] progenie Hercu-
lis, Spartae reges fuerunt. [8] harum ex altera in
alterius familiae locum fieri non licebat. itaque 3
uterque suum retinebat [9] ordinem. Primum [10] ra-
tio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis
eius, qui regnans decessisset. [11] sin is [12] virilem se-
xum non reliquisset, tunc eligebatur, qui proxi-
mus esset [13] propinquitate. Mortuus erat Agis rex, 4

Cic. de Orat. 3, 34. 3 *habuit contentionem*) decertavit non vi armata, sed iure & legibus. 4 *mos est traditus*) vetus est consuetudo. 5 *nomine magis, quam imperio*) quia omnia agebant ex decreto ephororum. Dionysius Halicarn. A. R. lib. 2. f. 87. ἀδὲ γὰρ οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς αὐτοκράτορες ἦσαν, ὅ, τι βέλοιντε πράττειν, ἀλλ' ἡ γερουσία πᾶν εἶχε τῶν κοινῶν τὸ κράτος. C. 6 *Proclis & Eurysthenis*) qui fratres gemini fuerunt, Cic. *Divinat.* 2, 43. Aristodemi filii, genus ad Herculem referentes, *Herodot.* 7. c. 204. Proclis posteri *Eurypontidae* a nepote eius; Eurysthenis, *Agidae* a filio appellabantur, *Pausan. Lacon. f.* 82, 87. C. 7 *progenie*) stirpe, genere. 8 *Harum ex altera &c.*) sc. familia vel Proclis vel Eurysthenis. Fas non erat, reges sumere vel regias vices occupare ex una familia in alteram. v. Crag. de Rep. Laced. 2, 2. 9 *ordinem*) sc. successionis, cuius catalogus integer inde ab Hercule est apud Pausaniam. 10 *ratio habebatur*) sc. eiusdem filii, vel nati ex eo, qui &c.) 11 *sin*) pro *si vero, da aber.* 12 *virilem sexum*) i. e. virilis sexus sobolem, filium aut nepotem. 13 *propinquitate*) in eadem familia.

frater

frater Agesilai. filium reliquerat Leotychidem, quem ille [14] natum non agnorat: eundem moriens [15] suum esse dixerat. Is [16] de honore regni cum Agesilao [17] suo patruo contendit; neque id, 5 quod petivit, consecutus est. Nam [18] Lysandro suffragante, homine, ut ostendimus [19] supra, factioso, & his temporibus potente, Agesilaus antelatus est.

II. Hic simulatque [1] imperii potitus est, persuasit Lacedaemoniis, ut exercitum emitterent in Asiam, bellumque [2] regi facerent: docens, satius esse [3] in Asia, quam in Europa dimicare. nam-

---

14 *natum non agnorat*) quum nasceretur, eum non pro suo filio, vel a se procreatum agnovit, sed pro adulterino filio ex Alcibiade, quem cum Timaea Agidis coniuge rem habuisse referunt Plutarchus in Agide & Athenaeus l. 12. 15 *suum esse*) scil. filium. Poenitentiam Agidis expresserunt lacrymae filii, ut constat ex Pausania. 16 *de honore regni*) de successione, de regia dignitate. 17 *suo patruo*) patris sui fratre: is enim *patruus* dicendus, uti contra Leotychides, Agesilai *patruelis*, i. e. fratris filius. 18 *Lysandro suffragante*) Lysandro illo, qui Peloponnesio bello finem imposuit ad Aegos flumen proelio. Hoc adnitente & commendante antelatus Agesilaus est. *C.* 19 *supra*) in vita eius c. 1. n. 3. *C.*

Cap. II. 1 *imperii potitus est*) subaudi *summa*, uti additur quantumvis in accusativo, usu admodum raro, infra 18, 3, 4. *Potior* plerumque ablativum admittit: aliquando tamen etiam apud bonos auctores genitivum. Hirtius B. Afr. c. 61. *vivorum potiti sunt.* 2 *regi*) Persarum, cuius imperio parebat Asia, & qui ob potentiae magnitudinem a Graecis & Latinis auctoribus absolute *Rex* vocabatur. 3 *in Asia, quam in Europa*) Cum

que

que [4] fama exierat, Artaxerxem comparare [7] classem, [5] pedestresque exercitus, quos in Graeciam mitteret. [6] Data potestate tanta celeritate usus 2
est, ut prius in Asiam cum copiis perveniret, quam regii [7] satrapae eum scirent profectum. Quo factum est, ut [8] omnes imperatos imprudentesque [9] offenderet. Id ut cognovit [10] Tissaphernes, [11] qui summum imperium tum inter praefectos habebat regios, inducias a [12] Lacone petivit, simulans, se dare operam, ut Lacedaemoniis cum 3
rege [13] conveniret: re autem vera [14] ad copias comparandas; easque impetravit [15] trimestres.

---

ut fama erat, bellum Persicum exspectandum sit, melius esse, in hostico illud solo repellere, quam excitare in patrio. C. 4 *fama exierat*) Plutarchus f. 598. ἀπήγγειλάν τινες ἐξ Ασίας ἥκοντες. C. Sic *exierat opinio*, Suet. Ner. c. 53. 5 *pedestres exercitus*) i. e. pedites & equites. v. 9, 1, 1; & 7, 8, 2. 6 *data potestate*) sc. belli gerendi contra Persas. 7 *satrapae*) praefecti, quibus provinciae Asiae minoris a rege erant concreditae. 8 *omnes*) satrapas Asiae. 9 *offenderet*) inveniret. Eiusmodi celeritas describitur etiam in Iustin. 11, 2, 10; & Caes. B. G. 7, 30. 10 *Tissaphernes*) de quo supra, Conone c. 3. & 4. Adde Diodorum 14, 81. C. 11 *qui summum imperium &c.*) Xenophon Rer. Graec. 3. p. 286. κρατηγὸς τῶν πάντων. C. 12 *Lacone*) Agesilao Lacedaemonio. conf. 7, 10, 2. 13 *conveniret*) pax & amicitia conciliaretur, adeoque non opus esset armis, sed omnes offensiones per amicam compositionem sepelirentur. 14 *ad copias comparandas*) scil. petivit inducias, quas vulgo *armistitium* vocant. Aliud prae se tulit, aliud clam facere studuit. 15 *trimestres*) i. e. trium mensium scil. inducias. conf. Xenoph. 3, 8.

Iuca-

Iuravit autem [16] uterque, se sine dolo inducias
4 conservaturum. [17] in qua pactione summa fide
mansit Agesilaus: contra ea Tissaphernes nihil
aliud quam [18] bellum comparavit. Id etsi sentie-
5 bat Laco, tamen iusiurandum servabat, [19] *multum-
que in eo consequi se* dicebat, *quod Tissaphernes*
[20] *periurio suo, & homines* [21] *suis rebus abalienaret, & deos sibi iratos redderet; se autem* [22] *servata religione confirmare exercitum, cum animadverteret deorum numen* [23] *facere secum hominesque sibi conciliari amiciores; quod his* [24] *studere consuessent, quos conservare fidem viderent.*

Postquam induciarum praeteriit dies, [1] barba-
III. rus non dubitans, quod ipsius erant [2] plurima do-

---

16 *uterque*) & Tissaphernes & Agesilaus. 17 *in qua pactione mansit*) non maligne, sed sincere egit cum pacisceute, neque enim nuda intercesserat sponsio, sed conventio iureiurando sancita. 18 *bellum comparavit*) necessaria in bello conquisivit; id quod salva pactionis fide facere potuit, ut se tueretur, nisi omnem apparatum bellicum eiuravit. v. Grot. I. B. & P. 3, 21, 7. 19 *multum in eo consequi*) plene *in eo*: i. e. in ea re v. 4, 2, 6. Sic Virg. Eclog. 7, 20. *illos referebat in ordine Thyrsis*. Nam dicere etiam licuisset, *eo consequi* p. C. 20 *periurio suo*) Egregie ostendit autor fructus tum periurii, tum servatae fidei; illud nempe sequitur abalienatio hominum & Dei offensio, hanc vero Dei assistentia & hominum benevolentia. 21 *suis rebus abalienaret*) sibi inimicos faceret. 22 *servata rel. conf. exercitum*) non violato iureiurando milites in spem bonam erigere. 23 *facere secum*) sibi adesse & assistere; se adiuvare. 24 *studere*) favere, studium & operam offerre

Cap. III. 1 *barbarus*) Tissaphernes Persa. 2 *plurima domicilia in Caria*) praedia, possessiones, etiam domu-

micilia

micilia in Caria, & ea regio his temporibus [3] multo putabatur locupletissima, eo potissimum hostes impetum facturos: omnes suas copias eo contraxerat. At Agesilaus in [4] Phrygiam se con- 2
vertit, eamque prius depopulatus est, quam Tissaphernes [5] usquam se moveret. Magna praeda militibus locupletatis, [6] Ephesum hiematum exercitum [7] reduxit: atque ibi [8] officinis armorum institutis, magna industria bellum apparavit, & quo studiosius armarentur, [9] insigniusque orna-

---

ordinaria. Xenophon Graec. 3. f. 286. Καρία, ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνης οἶκος. & pag. 292. Tissaphernes νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὁρμήσειν. Nec in sola Caria, sed etiam apud Sardes huiusmodi possessiones habuit, cuius ibi amoenissimos hortos Diodorus 14, 81. laudat, vocans τὸν παράδεισον τοῦ Τισσαφέρνους αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένον C. 3 *multo locupletissima*) propter opes & ubertatem omnium rerum militibus locupletandis aptissima. Particula *multo* superlativo venuste adiecta rem auget. 4 *Phrygiam*) Polyaenus & Frontinus scribunt, Agesilaum Lydiam Phrygiae finitimam petiisse. 5 *usquam se moveret*) alio se conferret aut ex Caria copias reduceret. 6 *Ephesum*) urbem Ioniae. v. Tab. III. 7 *reduxit*) Progressurus erat, εἰς τὰς ἄνω σατραπείας in superiores *praefecturas* magisque remotas a mari: sed quia exta sacrificanti parum laeta fuerant, ad mare reduxit copias *Diodor* 14. 11. De sacrificiis illis inauspicatis etiam Plutarchus f. 600. ἱερῶν ἀλέβων φανέντων C. 8 *officinis armorum*) Tac. Hist. 2, 82, 1. *destinantur validae civitates exercendis armorum officinis.* C. conf. Caes. B. C. 3, 34. Hirt. B. Alex. c. 2. 9 *insignius ornarentur*) sc. armis

rentur, praemia proposuit, quibus donarentur,
3 quorum egregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitationum generibus, ut qui
10 ceteris praestitissent, eos magnis afficeret muneribus. His igitur rebus effecit, ut & 11 ornatissimum & 12 exercitatissimum haberet exercitum.
4 Huic cum tempus esset visum, copias 13 extrahere ex hibernaculis: 14 vidit, si, quo esset itefacturus, palam pronuntiasset, hostes non crediturus, nec dubitaturos aliud esse facturum ac
5 pronuntiasset. Itaque cum ille 15 Sardis iturum se dixisset; Tissaphernes 16 eamden Cariam defendendam putavit. 17 In quo 18 cum eum opinio fefellisset, victumque se vidisset consilio: 19 se-

---

& vestibus nitidioribus. Auri quidem atque argenti fulgor neque tegit, neque vulnerat; (v. Liv. 10, 39; Curt. 3, 2, 12; Tac. Agr. 32, 6; Iustin. 11, 13, 11.) tamen etiam ex ornatu militum industria cognoscitur. 10 *ceteris praestitissent*) commilitones suos superassent. 11 *ornatissimum*) instrumentis bellicis & cultu militari *instructissimum*. C. 12 *exercitatissimum*) exercitiis bellicis optime praeparatum ad res gerendas. 13 *extrahere ex hibernaculis*) *ex hibernis in expeditionem evocare*, ut apud Sallust. Iug. c. 37. Graecismus est, dum infinitivus positus est pro gerundio. 14 *vidit*) probe intellexit. conf. Polyaen. 2, 9; & Frontin. 1, 8, 12. 15 *Sardis*) Sardes sive Sardeis, quod antique per IS efferebant. C. urbs Lydiae. v. Tab. III. 16 *eandem Cariam*) in qua praedia & possessiones habebat, omnisque generis voluptates & delicias, & quam antea tutatus fuerat. 17 *in quo*) qua in re. 18 *cum eum opinio fefellisset*) cum res aliter cecidisset, ac sibi persuaserat. 19 *sero*) quarto demum die post Agesilai introitum in

ro suis praesidio profectus est. nam cum [20] illo venisset, iam Agesilaus, multis locis expugnatis, magna erat praeda potitus. [21] Laco autem, cum videret hostes equitatu [22] superare, nunquam [23] in campo [24] sui fecit potestatem, & his locis [25] manum conseruit, quibus plus pedestres copiae valerent. Pepulit ergo, quotiescunque congressus est, multo maiores adversariorum copias, & [26] sic in Asia versatus est, [27] ut omnium opinione victor duceretur. 6

Hic cum [1] animo meditaretur proficisci in Persas, & ipsum [2] regem adoriri; [3] nuntius ei domo venit [4] ephorum iussu, bellum Athenienses & Boeotios indixisse Lacedaemoniis: quare venire non dubitaret. In hoc non minus eius [5] pietas [6] suspicienda est, quam virtus bellica: IV. 2

Lydiam. Xenoph. 3, 11. 20 *illo*) pro illuc, eam in regionem. Sic Plaut. Amph. 1, 1, 43. &c. 21 *Laco*) ipse iterum Agesilaus. 22 *superare*) superiores esse, praevalere. 23 *in campo*) in plano & patenti, ubi equitatu multum potest effici. 24 *sui fecit potestatem*) suam cum copiis suis periclitatus est fortunam; se hostibus obtulit. 25 *manum conseruit*) pugnavit, conflixit, mox sequitur: *congressus* est. 26 *sic versatus est*) talem se gessit; ita circumtulit arma. 27 *ut omnium opinione victor duceretur*) ut omnes ei victoriae laudem tribuerent.

Cap. IV. 1 *animo meditaretur*) sibi proposuisset. 2 *regem adoriri*) Artaxerxem Mnemonem, adversus cuius satrapas adhuc pugnaverat. C. 3 *nuntius*) scytalam ab ephoris afferens. *Plutarch. f.* 604. C. 4 *ephorum iussu*) genitivus contractus pro *ephororum*, summorum inter Spartanos magistratuum; pro *iussu*, in MSS. exstat *missu*. 5 *pietas*) *affectus erga patriam* &

qui cum [7] victori praeesset exercitui, maximam-
que haberet fiduciam regni Persarum potiundi,
tanta [8] modestia [9] dicto audiens fuit iussis ab sen-
tium magistratuum, [10] ut si privatus in [11] comi-
tio esset Spartae. Cuius exemplum utinam
[12] imperatores nostri sequi voluissent. sed [13] illuc
3 redeamus. Agesilaus [14] opulentissimo regno prae-
posuit [15] bonam existimationem, multoque glo-
riosius duxit, si institutis patriae paruisset, quam
4 si bello superasset Asiam. Hac igitur mente

---

superiores, obsequio & reverentia testandus. Cic. Inv-
vent. 2, 22. *pietas erga patriam, aut parentes, aut alios san-
guine coniunctos officium conservare monet.* & Somn.
Scip. c. 3. *pietatem cole, quae, cum sit magna in parenti-
bus & propinquis, tum in patria maxima est.* intellige
erga parentes, *erga* patriam, ut etiam Ludov. Vives
comment. p. 72. interpretatur. *C.* 6 *suspicienda*) *admi-
randa*, quasi ab inferioribus. Vide supra ad Dionem
1, 5. 7 *victori*) i. e. victoriis claro & felici. 8 *mode-
stia*) civilis & obsequentis animi virtute. conf. supra
1, 1, 2. 9 *dicto audiens fuit*) paruit. Plutarchus p. 604.
simulac scytala venerat, statim classe exibat. *C.* 10 *ut si*
i. e. quasi, ac si, *gleich als ob.* 11 *comitio*) in loco &
solenni consessu, ubi comitia & conventicula publica
habebantur & de caussis disceptabatur. Sic Cicero pro
Sext. c. 35. *forum, comitium, curiam* coniungit. 12 *im-
peratores nostri*) Videtur Caesarem & Antonium no-
tare, qui iussi ab senatu exercitum dimittere, non
paruerunt. *C.* consule Suet. Caes. c 30; & Flor. 4, 3.
13 *illuc redeamus*) brevis digressio hac praecisione subi-
ta repente omittitur. 14 *opulentissimo regno*) scil. Per-
sarum, quod occupare potuisset. 15 *bonam existima-
tionem*) *renommee, reputation.* Sic Cic. de orat. 2, 40.
Bona existimatio pecuniis praestat. 16 Hel-

[12] Helleſpontum, copias traiecit, tantaque uſus
eſt celeritate, ut quod iter [17] Xerxes [18] anno verten-
te confecerat, hic tranſierit triginta diebus. Cum 5
iam haud ita longe abeſſet a Peloponneſo: obſi-
ſtere ei conati ſunt Athenienſes & Boeotii, [20] ce-
terique eorum ſocii, apud [21] Coroneam: quos
omnes gravi proelio vicit. Huius victoriae [22] vel 6
maxima fuit laus, quod cum plerique ex fuga ſe
in [23] templum Minervae [24] conieciſſent, quaerere-
turque ab eo, [25] quid his fieri vellet? etſi aliquot

---

16 *Helleſpontum*) fretum inter Thraciam & Aſiam minorem. 17 *Xerxes*) Cum nimirum bellum Graeciae inferret, ſtipatus decies ſepties centenis armatorum millibus. 18 *anno vertente*) *circumacto, integre completo*, i. e. annuo ſpatio. Cic. Nat. D. 2, 20. *Mercurii ſtella anno fere vertente ſigniferum luſtrat orbem. C.* conf Cic. in Somn. c 7; & Cenſorin. de Die nat. c. 19. 19 *tranſierit triginta diebus*) per Helleſpontum, Thraciam, Macedoniam, Theſſaliam, quod ipſum iter Xerxis eſt, celerius tantummodo confictum, quamvis in Thracia viam ſibi ferro in quadam gente aperuerit. *Diodor.* 14, 84. *Plutarch. f.* 604. *Pauſan. Lacon. f.* 91. *C.* 20 *ceterique ſocii*) ſcil. Euboeenſes, Locri, Argivi, Corinthii, & quidam alii, ut Xenophon refert de reb. Gr. 1, 4. 21 *Coroneam*) Boeotiae oppidum, quam pugnam ſcripſit Diodorus 14, 85. C. v. Tab. II. 22 *vel maxima*) etiam, certe, perquam maxima. 23 *templum Minervae*) Itoniae cognomento, Pauſanias Lac. f. 91. de hoc proelio, καταφεύγουσιν ἄνδρες ἐξ αὐτῶν εἰς ἱερὸν Αθηνᾶς ἐπίκλησιν Ιτωνίας. *C. Iton* urbs Theſſaliae eſt. 24 *conieciſſent*) perceleriter contuliſſent tanquam in aſylum. 25 *quid his fieri vellet*) quam poenam his decerneret? quid agendum cum his ſtatueret?

[26] vulnera acceperat eo proelio, & iratus videbatur omnibus, qui [27] adversus arma tulerant, tamen antetulit irae [28] religionem, & eos [29] vetuit violari.
7 Neque vero hoc solum in Graecia fecit, ut templa deorum sancta haberet: sed etiam apud barbaros summa religione omnia [30] simulacra, arasque con-
8 servavit. Itaque [31] praedicabat, *mirari se, non* [32] *sacrilegorum numero haberi, qui* [33] *supplicibus eorum nocuisset; aut non gravioribus poenis affici, qui* [34] *religionem minuerent, quam qui fana spoliarent.*

V. Post hoc proelium, [1] collatum est omne bellum circa [2] Corinthum, ideoque [3] *Corinthium* est

---

26 *vulnera accepta*) Sic Philippus *nec vulnere iracundior adversus hostes factus* apud Iustin. 7, 6, 14. Non sic Alexander apud Curt. 4, 6, 24. 27 *adversus*) adverbialiter v. Pelopid. c. 1. n. 3. C. Sic Cic. Off. 1, 12. *Qui contra ferret arma.* conf. ad Herenn. 4, 39; Vellei. 2, 28, 4. 28 *religionem*) reverentiam in templum. 29 *vetuit violari*) inviolabiles pronuntiavit propter sanctitatem loci conf. Curt. 4, 4, 13; Tac. A. 3, 61, 3; Grot. I. B. & P. 3, 12, 6. 30 *simulacra*) sc. Deorum, i. e. idola. 31 *praedicabat*) solebat dicere, commemorare. 32 *sacrilegorum numero haberi*) referri inter sacrilegos sive templorum spoliatores v. Curt. 10, 9, 21. 33 *supplicibus eorum*) eis, qui ad simulacra & loca religiosa sui tuendi caussa confugissent. 34 *religionem minuerent*) cultum ac venerationem templorum & rerum sacrarum negligerent, & supplices inde abstraherent.

Cap. V. 1 *collatum*) ex diversis regionibus & locis sedes belli translata. 2 *Corinthum*) urbem Peloponnesi septentrionalem inter duos sinus. v. Tab. II. 3 *Corinthium*) De hoc bello dictum est ad Iphicrat. cap. 1 appel-

appellatum. Hic cum una pugna decem millia 2
4 hostium, Agesilao duce, cecidissent: eoque facto
5 opes adversariorum debilitatae viderentur: tan-
tum 6 abfuit ab insolentia gloriae, ut 7 commise-
ratus sit fortunam Graeciae, quod tam multi a
se victi 8 vitio adversariorum concidissent: nam-
que 9 illa multitudine, 10 si sana mens esset, Grae-
ciae 11 supplicium Persas dare potuisse. Idem cum 3
adversarios inter moenia compulisset, & ut Co-

Plura Diodorus narrat 14, 87. Spartani defendebant exules Corinthios, eorumque restitutionem postulabant, oppidanis studebant Athenienses. C. 4 *hostium*) Boeotiorum & Atheniensium. 5 *opes debilitatae*) potentia fracta & imminuta. 6 *abfuit ab insolentia gloriae*) victoria sua insolenter gloriatus non est Agesilaus. conf. Caes. B. G. 1, 14. Eadem laus Philippi Iustin. 9, 4, 1; & Timoleontis Nep. 20, 4, 2. Alioqui successus inflat animos. vid. Tac. H 4, 63, 1; Aur. Vict. Caes. c. 39; de Pausania & Lysandro Nep. 4, 1, 3; & 6, 1, 3. 7 *commiseratus sit fortunam*) verbis dolorem declaraverit ex illo casu & statu adverso. 8 *vitio adversariorum*) pertinacia Graecorum, qui contra Spartanos societatem inierant. C. 9 *illa multitudine &c.*) Similis querela Eutropii de acie Pharsalica lib. 6, 16. *Nunquam adhuc Romanae copiae in unum, neque maiores, neque melioribus ducibus convenerant, totum terrarum orbem facile subacturae, si contra barbaros ducerentur.* C. conf. Lucan. lib. 1. pr. 10 *si sana mens*) si saperent, non pugnantes contra socios, sed hostes. 11 *supplicium dare*) idem quod *poenas dare* h. e. *pati*, de quo supra ad Miltiadem c. 3, 5. conf. Ter. Heaut. 1, 1, 86. Sensus est, per tantam multitudinem Persas bello vinci & supplicio affici potuisse.

rinthum oppugnaret, multi hortarentur: [12] *negavit id ſuae virtuti convenire*, [13] *ſe enim eum eſſe* dixit, *qui* [14] *ad officium peccantes redire cogeret, non qui* [15] *urbes nobiliſſimas expugaret Graeciae, nam ſi*, inquit, *eos* [16] *exſtinguere voluerimus*, [17] *qui*
4 *nobiscum adverſus barbaros ſteterunt*, [18] *nosmetipſi nos expugnaverimus, illis quieſcentibus. quo facto ſine negotio, cum voluerint, nos oppriment.*

VI. Interim accidit illa [1] calamitas apud Leuctra Lacedaemoniis: quo ne proficiſceretur, cum a pleriſque ad exeundum [2] premeretur, [3] ut ſi de exitu divinaret, [4] exire noluit. Idem, cum Epa-

---

12 *negavit virtuti convenire*) dixit, ſe virum fortem & Graeciae amantem non tam crudelem eſſe oportere. 13 *ſe eum eſſe*) ſe talem eſſe virum & belli ducem. 14 *ad officium peccantes redire*) reſipiſcere errantes & quocunque modo lapſos. 15 *urbes nobiliſſimas*) Corinthum Cicero pro Lege Man. c. 5. appellat *totius Graeciae lumen. C.* 16 *exſtinguere*) per metaphoram eſt opprimere, occidere, evertere. 17 *qui nobiſcum ſteterunt*) *qui noſtrarum fuere partium, die es mit uns gehalten haben.* 18 *nosmetipſi nos expugnaverimus &c.*) ſic per nos ipſos ad interitum ac perniciem noſtram viam ſternemus externis hoſtibus iuterea quietis & otioſis. P. Syrus: *Seditio civium hoſtium occaſio.* Sic Salluſt. de Rep. or. 1. c. 5. ſtatuit: *cives cum civibus manus conſerturos, defeſſos & exſangues regi aut nationi praedae futuros.*

Cap. VI. 1 *calamitas*) *clades, pugna infelix*, quae inde dicta eſt *Leuctrica.* Vide Epaminondam c. 6, 6. 2 *premeretur*) *urgeretur, inſtigaretur.* 3 *ut ſi divinaret*) *quaſi* ante exitum noſſet, qualis ille futurus ſit. 4 *exire noluit*) filium tamen Archidamum in proelium miſit, qui minon-

minondas Spartam oppugnaret, essetque [5] sine muris oppidum, talem se imperatorem [6] praebuit, ut eo tempore omnibus apparuerit, [7] nisi ille fuisset, [8] Spartam futuram non fuisse. In quo [2] quidem [9] discrimine celeritas eius [10] consilii [11] saluti fuit universis. nam cum quidam adolescentuli, [12] hostium adventu perterriti, ad Thebanos transfugere vellent, & locum extra urbem [13] edi-

---

alteri cornu praefuit. *Diodor.* 15, 54, 55. *C.* 5 *sine muris oppidum*) Spartani apud Senecam Suas. 2. *Non est Sparta lapidibus circumdata. Ibi muros* (viros) *habet, ubi muros non habet.* & post paullo: *muri nostri arma sunt.* Sic Agesil. interrogatus apud Plutarch. Apophtheg. Lacon. f. 210. διὰ τί ἀτείχιστος ἡ Σπάρτη, ἐπιδείξας τοὺς πολίτας ἐξοπλισμένους ταῦτά ἐστιν εἶπε, τὰ Λακεδαιμονίων τείχη. Et alii idem interroganti respondit: Οὐ λίθοις δεῖ καὶ ξύλοις τετειχίσθαι τὰς πόλεις, ταῖς δὲ τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. Sub Cassandro tandem Macedone, cum iam virtus maiorum degenerasset, murum urbi suae Spartani, armis diffisi, circumdederunt. *Justin.* 14. 5. *C.* 6 *praebuit*) exhibuit, praestitit, gessit. 7 *nisi ille fuisset*) Supra Conone c. 2. *si ille non fuisset, Agesilaum Asiam Tauro tenus regi fuisse ereptuvum.* Cic. pro Arch. c. 10. *nisi Ilias exstitisset.* His formulis eleganter redditur vulgaris, *absque hoc esset* aut *fuisset*, quae minus placet Vorstio mer. susp. Lat. c. 9. *C.* 8 *Spartam futuram non fuisse*) ergo perituram, Plutarch. f. 614. τοῦ δὲ σωθῆναι τὴν Σπάρτην τότε, πάντες αἴτιον ὁμολογοῦσι γενέσθαι τὸν Ἀγησίλαον. *C.* 9 *discrimine*) extremo *periculo.* 10 *consilii*) strategematis, quod statim reperit. 11 *saluti fuit*) ingens commodum attulit, salutaris fuit. 12 *hostium*) Epaminondae & Pelopidae cum copiis. 13 *editum*) *paullo altiorem & excelsum* i. e. tumulum suburbanum.

tum cepissent, Agesilaus, qui perniciosissimum fore videret, [14] si animadversum esset, quemquam ad hostes transfugere conari, cum suis eo venit, atque ut si [15] bono animo fecissent, [16] laudavit consilium eorum, quod eum locum occupassent, & se, id quoque fieri debere, animadvertisse.
3 Sic adolescentulos simulata laudatione [17] recuperavit, & adiunctis de suis [18] comitibus locum tutum reliquit. namque illi, aucto numero eorum, qui [19] expertes erant consilii, commovere se non sunt ausi, eoque libentius, quod [21] latere arbitrabantur, quae [22] cogitarant.

VII. Sine dubio post Leuctricam pugnam Lacedaemonii se nunquam [1] refecerunt, neque pristinum

---

14 *si animadversum esset*) si foret observatum, & palam factum. 15 *bono animo*) bona ex intentione, honesto proposito. 16 *laudavit consilium*) Quod supra noster in Datame paullo aliter narrat, cum equites ab illo defecissent: id Frontinus 2, 7, 9. ita exponit, ut huic Agesilai commento sit perquam simil. *Assecutus*, inquit, *transfugas collaudavit, quod eum alacriter praecessissent. Pudor transfugis attulit poenitentiam, & consilium suum, quia non putabant deprehensum, mutaverunt.* C. 17 *recuperavit*) prope amissos illos rursus sibi acquisivit & recepit. Rarius hoc verbum de personis occurrit. Sic tamen & supra 16, 5, 2; Caes. B. G. 3, 8; Val. Max. 5, 2, 5; Frontin. 8, 1. 18 *comitibus*) militibus, quos secum adduxerat. 19 *expertes*) gnari, non participes molitionis nefariae. 20 *commovere se*) ulterius fugam moliri, & persequi malignos conatus. 21 *latere*) ignota ea esse atque occulta. 22 *cogitarant*) de fuga ad Thebanos instituenda.

Cap. VII. 1 *refecerunt*) recolligere potuerunt quasi im-

imperium recuperarunt: cum interim Agesilaus non destitit, quibuscunque rebus posset patriam iuvare. Nam cum praecipue Lacedaemonii indi- 2
gerent pecunia: ille omnibus, qui [2] a rege defecerant, [3] praesidio fuit. a quibus, magna donatus pecunia, patriam [4] sublevavit. Atque in hoc 3
illud inprimis fuit admirabile, cum maxima munera ei [5] ab regibus, & [6] dynastis, civitatibusque [7] conferrentur, nihil unquam [8] (in) domum suam

---

a deliquio aut gravi morbo. 2 *reficere*) est *fractum reparare, instaurare*, ut *muros*, supra 9, 4, 5; *rates quassas*, Horat. 1. Od. 1, 17. Transfertur ad imperium, potentiam. Hamilcare. c. 2, 4. *si paullum modo res essent refectae:* quemadmodum hoc loco sui noster ipse interpres est verbis, quae sequuntur, *neque pristinum imperium recuperarunt.* Nec reciprocum pronomen aliquid novi habet. Plin. 26, 11. *reficere se ab imbecillitate. C.* 2 *qui a rege defecerant*) satrapae & reguli in citeriore Asia. *Diodor.* 15, 90. etiam Tachus Aegyptius, & Mausolus, rex Cariae. *C.* 3 *praesidio fuit*) sui commodi caussa ipsos recepit & defendit. 4 *sublevavit*) facultatibus suis adiuvit & erexit. 5 *ab*) paullo ante n. 2. & post c. 8. n. 6. *a rege*, & alibi saepe: semel *ab rege*, Hannibal. c. 12. n. 3. quod in elegantiis Laur. Valla 2, 29. numerat & recte. Sic enim etiam Livius 21, 28. *ab rectore suo*: 24, 6. *ab Romanis*: 34, 8. *ab Rhoda Emporias perventum.* Lucret. 6. v. 723. *Exoriens penitus media ab regione diei. C.* 6 *dynastis*) praefectis provinciarum in Asia minore. v. supra 14, 2, 3. 7 *conferrentur*) mitterentur, quia, ubicunque poterat, omnibus inserviebat. 8 *in domum*) non male, ut supra 7, 3, 6. *in domo sua*, quod efferri poterat *domi suae*: & in re plane simili scriptor de Viris illust. in Mummio Achaico: *in domum suam nihil contulit*: Liv. 35, 35. bis *ab domo missi.* Tamen hoc loco ab non-

9 contulit, 10 nihil de victu, nihil de vestitu Lac
4 num mutavit. 11 Domo eadem fuit content
qua 12 Euristhenes, progenitor maiorum suorum
fuerat usus: quam qui intrarat, nullum signum
13 libidinis, nullum 14 luxuriae videre potera
contra plurima 15 patientiae atque abstinentia
Sic enim erat instructa, ut nulla in re differret
cuiusvis inopis atque 16 privati.

VIII. Atque hic tantus vir, ut naturam fautricem ha
buerat in tribuendis animi virtutibus, sic malef
eam nactus est in 1 corpore fingendo, nam & ste

---

nullis codicibus IN abest, & quidem eleganter. S
noster 2, 4, 2. *ut domos suas discederent.* conf. 3, 1,
Cic pro Arch. c. 3. *Luculli eum domum suam receperun*
C. 9 *contulit*) sc. ut in usum suum converte
10 *nihil de victu &c.*) Praeclarum moderationis exem
plum proponitur, arguiturque principum ac popul
rum vanitas, qui post victorias secundasque res la
tiore victu utuntur, & cultum sibi opulentiorem c
cumdant. Similis continentia Attici 25, 14, 2; & A
riati, Iustin. 44, 2, 8. 11 *domo eadem &c.*) C. Idem n
ster laudat in Attico 25, 13, 2. C. 12 *Euryfthenes*) A
stodemi filius, Proclis frater. v. supra c. 1. n. 2. 13
bidinis) *effrenatae cuiusdam cupiditatis & voluptat*
14 *luxuriae*) profusiones in victu & cultu. Elegan
est. quod repetitur *nullum, nullum;* uti paullo a
nihil nihil. 15 *patientiae atque abstinentiae*) illa frug
litas in modico sumptu opponitur libidini; haec m
deratio in victu & amictu luxuriae. *16 privati*) sc. d
mo, cum tamen ei regi licuisset habere basilicam.

Cap. VIII. 1 *corpore fingendo*) Locum hunc Bos
ex codice Leidensi supplevit, mutilatum antea
libris vulgaribus. C. Potuit dicere Agesilaus ex Ov
Heroid. epist. 15. v. 31. *Si mihi difficilis formam n*
tu

HISTORIARVM
GRAEC. ET LATIN.
GEOGRAPHIA CONTRACTA
Iaxartes
SOGDI=
ANA.
Maracanda
Oxus fl.
BACTRI-
ANA.
Bactra
Mardi Tapuri
Parapamisus M.
Barcani
Mardi
ARIA
Taurus M
Medus R.
Pylæ
Dran=
gæ.
Persepolis
CAR=
MANIA
Cyrus fl
Pasergada
60
90

HISTORIARVM
GRAEC. ET LATIN.
GEOGRAPHIA CONTRACTA
SCYTHIA EVROPAEA
SCYTHIA
ASIATICA
PONTVS EVXINVS
MARE CASPIVM
MARE HYRCANVM
SOGDIANA
MEDIA MAGNA
ARMENIA Maior
CAPPADOCIA
PONTVS
PARTHIA
ARIA
MEDITERRANEVM
MAVRETANIA TINGITANA
GAETVLIA
AFRICA
CYRENAICA
MARMARICA
ARABIA PETRAEA
ARABIA FELIX
SINVS PERSICVS
CARMANIA
Hamaxobii
Alani
Cimmerii
BOSPORANI
Quadi
Curpates
GETAE
DACIA
THRACIA
MACEDONIA
Paphlagonia
Bithynia
PHRYGIA
CARIA
Cretae
Cyprus
Rhodus
Syracusa
Melite
Syrtis minor
Syrtis maior
Leptimagna
Tripolis
Lotophagi Deserta
Tyrus
Damascus
Petra
Bostra
Atra
Scenitae
Babylon
Ecbatana
Cadusii
Parætacæ
Barcani
Mardi
Bactra
Maracanda
Persepolis
Pasargada
Thebae
Meridies
Septentrio
Oriens
Occidens

2769

2760

TABVLA II GRAECIAE ANTIQVAE.

276b

INVS
Polemonium
Cerasus
Pharnacia
Trapezus
PONTVS POLEMONIACVS
PONTVS CAPPADOCIVS
Sebastia
Neocaesarea
Zela
Nicopolis
Cabira
ARMENIA
Argaeus m.
Mazaca
PADO
Nazianzum
CI
Antitaurus
Euphrates fl.
Oriens
CATAONIA
MINOR
Mopsuerena
Comana
Mediterr.
ICIA
Tarsus
Castabala
Issus
Amanus m.
Pyla
SY=
Alexandria
Clides
Rhosus
Salamis
Seleucia
Antiochia
Daphne
Orontes
RIA
Laodicea
Aradus
THRA
CIAE
Byzantium
PARS
Proconesus
PROPONTA
Troia
Tenedus
MARIS
AEGAEI
Chios
PARS
Andrus
Parus
TABVLA
ASIA
MINORI

ABVLA·III
ASIAE
INORIS
PONTVS
EVXINVS
MARE MEDITERRANEVM
Meridies.
Oriens.
PROPONTIS
BI-
THY-
NIA
MYSIA
PHRYGIA
PHRYGIA
AEOLIA
LY-
DIA
MA-
GNA
IO
NIA
CARIA
LYCIA
PISIDIA
ISAVRIA
LYCAONIA
GALATIA
PAPHLAGO-
NIA
PONTVS GALA-
TICVS
PONTVS POLEMONIACVS
PONTVS CAPPADOCIVS
CAP-
PADO-
CIA
Leucosyri
CATAONIA
ARMENIA MINOR
CILICIA
Aspera
Campestris
CYPRVS
SY-
RIA
Chalcedon
Libyssa
Nicomedia
Astacus
Prusias
Heraclea
Sangarius
Nicæa
Ascania palus
Ancyra
Gordium
Synnada
Pessinus
Gangra
Chalybes
Heneti
Sinope
Amisus
Themiscyra
Polemonium
Cerasus
Pharmacia
Trapezus
Thermodon
Sebastopolis
Neocæsarea
Comana cognomine Pontica
Zela
Nicopolis
Cabira
Argæus m.
Diocæsarea
Mazaca
Nazianzum
Tyana
Nora
Lystra
Iconium
Derbe
Cybistra
Antitaurus
Mopsuerene
Comana
Euphrates fl.
Pergamus
Adramitium
Thyatira
Myrina
Sipylus
Magnesia
Sardes
Pactolus
Philadelphia
Tralles
Phocæa
Smyrna
Chios
Teos
Colophon
Priene
Ephesus
Mycale
Magnesia
Alabanda
Myus
Miletus
Mylasa
Stratonicea
Myndus
Halicarnassus
Xanthus
Myra
Rhodus
Celænæ
Mæander
Lycus
Apamea
Laodicea
Eucarpia
Eumenia
Marsias
Isaura
Taurus m.
Olbasa
Seleucia
Tarsus
Castabala
Issus
Amanus m.
Pylæ
Alexandria
Rhosus
Seleucia
Antiochia
Daphne
Orontes
Laodicea
Aradus
Side
Olbia
Phaselis
Olympus
Termessus
Salamis
Soli
Paphos nova
Olympus
Citium
Amathus
Chelidoniæ Ins.
Icaria
Samus
Patmus
Claros
Cos
Carpathus

276 C

PANNONIAE PARS
LIBVRNIA
DALMATIA
Salona
Narona
Pharia
Epidaurus
Rhiso
Corcyra Nigra
Melita
SVPERVM sive ADRIATICVM
Firmum
Truentum
Hadria
Aternus fl.
Cliternæ
Matrinus
Corfinium
Garganus
Sipontum
Cannæ
APVLIA
Aper
Benenentum
Capua
Neapolis
Vesuvius
Canusium
Peucetia
Venusia
Brundisium
CALABRIA
Salentini
Tarentum
Metapontum
Heraclea
Thurii
LVCANIA
Paestum
Velia
Bucentum
Palinuri prom.
Laus fl.
Pontia ins.
Croton
BRVTTII
Caulon
Locri
Pelorus
Agathyrna
Myla
Rhegium
Calacta
Charybdis
Ætna
Catana
Leontium
Hybla f. Megara
Syracusæ
SICILIA
Geloi
Gela
Elorus
Pachynum prom.
Oriens

TABVLA IV
ITALIAE
ENSVLARVMQVE
ADIACENTIVM.

276 d

tura fuit humili, & corpore exiguo, & [2] claudus altero pede. Quae res etiam nonnullam afferebat deformitatem: atque [3] ignoti [4] faciem eius, cum intuerentur, [5] contemnebant: qui autem virtutem noverant, non poterant admirari satis. Quod ei [6] usu venit, cum annorum octoginta 2
[7] subsidio [8] Thaco in Aegyptum ivisset, & in [9] acta cum suis accubuisset, sine ullo tecto: stratumque haberet tale, ut terra tecta esset stramen-

---

tura negavit, Ingenio formae damna rependo meae. 2 *claudus*) tamen statuerunt, *melius esse incessu regem quam imperio regnum claudicare*, Iustin. 6, 2, 6. 3 *ignoti*) illi, qui non noverant Agesilaum. 4 *faciem*) hoc loco significat staturam & formam totius corporis. vid. de hac voce Gell. 13, 28. 5 *contemnebant*) *vulgo magnorum operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie natura dignata est.* Curt. 6, 5, 29. conf. ibid. 7, 8, 9; & Tac. Agr. 40, 4. 6 *usu venit*) accidit, contigit. 7 *subsidio*) in subsidium. 8 *Thaco*) Scribitur *Tachos* Diodoro, Plutarcho, & Athenaeo: alios *Teos* vel *Taos*. Vide sis Hist. nostram Antiquam p. 173. Rex Aegyptiorum fuit eo tempore, quo hi a Persis defecerant. Plura de eo Diodorus 15, 92. C. 9 *acta*) ἀκτὴ *litus* maris Homero saepe, etiam ripa Tiberina Dionysio Halicarn. lib. 10. f. 677. Cicero Verr. ult. c. 25. *in acta cum muliercullis iacebat ebrius &c.* 31 *uxorem tot in acta dies secum habere*, quod paullo ante dixerat *litus* in insula Syracusis post Arethusae fontem, *amoeno & ab arbitris remoto loco.* Virg. Aen. 5. v. 63 *At procul in sola secreta Troades acta Amissum Anchisen flebant.* Prudent. adv. Symmach. 1. v. 136. *Invenit expositum secreti in litoris acta.* Non ergo omne litus acta, sed secretior eius amoeniorque secessus, quod Cicero modo significavit. Plutarchus Ages. f. 616. ἔν τινι πόρῳ παρὰ τὴν θάλασσαν. C.

tis: neque [10] huic amplius, quam pellis esset iniecta, [11] eodemque comites omnes [12] accubuissent, vestitu humili, atque [13] obsoleto, ut eorum ornatus non modo in his [14] regem neminem significaret, sed hominis [15] non beatissimi suspicionem
3 praeberet: huius de adventu fama cum [16] ad regios esset perlata, celeriter [17] munera eo cuiusque generis sunt allata. His quaerentibus Agesilaum, [18] vix fides facta est, unum esse ex his, qui tum ac-
4 cubabant. Qui cum [19] regis verbis, quae attulerant, dedissent, ille praeter [20] vitulina, & huiusmodi [21] genera obsonii, quae praesens tempus desiderabat, nihil accepit, [22] unguenta, [23] coronas,

---

10 *huic*) sc. strato. Sic Tubero Stoicus *stravit pelliculis haedinis lectulos*, Cic. pro Murena c. 36. 11 *eodemque*) & in eodem strato. 12 *accubuissent*) sedissent. Cubantes enim aut in latus super stratum inclinantes cibum capiebant. 13 *obsoleto*) longo usu detrito & sordido. Sic *vestis obsoleta*, Liv. 27, 34. 14 *regem*) sc. Laconum. vide supra c. 1. n. 2. 15 *non beatissimi*) i. e. non admodum fortunati, non opulenti. 16 *ad regios*) i. e. ad regis Aegypti ministros. 17 *munera sunt allata*) reges & principes eduliis & donis excipere vetus mos est, & nondum desiit. 18 *vix fides facta est*) vix potuit persuaderi; quaerentes illi noluerunt credere; non visum est verisimile. 19 *regis verbis*) nomine, *in nahmen und auf ordre ihres principals*. 20 *vitulina*) i. e. carnem vitulinam, quam & *vitellinam* vocant Plautus & Apicius. 21 *genera obsonii*) pisces, aliosque cibos, quibus cum pane fruimur ad pellendam famem. 22 *unguenta &c.*) luxuriae & comessationis instrumenta. Cic. Catil. 2, 5. *sertis redimiti, unguentis obliti*. Horat. 3. Od. 14, 17, 1. *pete unguentum puer, & coronas*. C. 23 *coronas*) scilicet 24 se-

24 ſecundamque menſam [25] ſervis diſpertiit, cetera
referri iuſſit. Quo facto, eum [26] barbari magis 5
etiam contemſerunt, quod eum [27] ignorantia bo-
narum rerum illa potiſſimum ſumſiſſe arbitraban-
tur. Hic cum ex Aegypto reverteretur, dona- 6
tus a rege [28] Nectanebe ducentis viginti talentis,
quae ille muneri populo ſuo daret; veniſſetque in
[29] portum, qui Menelai vocatur, iacens inter

---

ex *papyro coronaria*, quam inter alia Aegyptios miſiſſe docet Athenaeus 15, 6. Papyri florem ad coronandum uſui fuiſſe teſtatur Plinius 13, 11: & 21, 2. *24 ſecundam menſam*) bellaria convivis iam ſaturatis apponi ſolita. Horat. 2. Satyr. 2. v. 111. *tum penſilis uva ſecundas Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu.* C. *25 ſervis diſpertiit*) diſtribuit ſamulis ſuis, Plutarchus f. 616. Ειλωσι, *Helotis*. Hi enim ſervorum loco erant Lacedaemoniis. Ita etiam Ageſilaum apud Thaſios fuiſſe notat Plutarchus Apophth. Lacon. f. 210. C. Simile quid de Lyſandro ſcribit Aelian. 3, 20. *26 barbari contemſerunt*) quod Aegyptii eum irriſerint, & dictis falſis atque amaris ſint infectati, narrant Plutarch. & Athenaeus. *27 ignorantia*) ſiniſteritate iudicii & ſenſuum in ſeligendis deliciis; ſed his ille facile carebat Laconicae frugalitati adſuetus. *28 Nectanebe*) Diodor. 15, 92. *a rege Tacho*, qui poſt Nectanebis rebellionem rurſus in regnum reſtitutus, & Ageſilao ad ſupremum usque uſus fuerit. Plutarchus autem f. 617. cum noſtro facit, populo deficiente Ageſilaum quoque a Tacho ad Nectanebin, novum regem; defeciſſe, eique regnum confirmaſſe. Adde Xenoph. de Laud. Ageſil. & Athenaeum 14, 1. f. 616. C. *29 portum Menelai*) portus Marmaricae, medio ferme ſitu inter Paraetonium & Cyrenen, dictus a famoſis ex Troiano bello erroribus Menelai, quos ſingulari libro Ariſtonicus grammaticus ſcripſit, & ex illo excerpſit Strabo lib. 1. p. 26. Portum [illegible]ignat idem Strabo

30 Cy-

30 Cyrenas & Aegyptum: in morbum implicitus decessit. ibi eum amici, quo 31 Spartam facilius perferre possent, quod 32 mel non habebant, cera circumfuderunt: atque in domum retulerunt.

---

c. 1. p. 27. ἀφ' ἧς (Μενελάου) καὶ ὁ κατὰ Αδραμύτιον λιμὴν, τὴν ὑπὲρ Παραιτονίου, Μενέλαος καλεῖται. Meminit etiam lib. 17. p. 576. Ptolomaeus 4, 5. in hoc Marmaricae tractu a mari paullo reducit urbem, quam *Menelaum* vocat, quae tamen, ut aliae mari vicinae, portum in mari videtur habuisse. C. 30 *Cyrenas*) Cyrenae vel in singul. Cyrene insigne Lybiae oppidum, unde Lybiae pars quaedam Cyrenaica dicta est. 31 *Spartam perferre*) Hoc regibus tantum suis, peregre defunctis, Lacedaemonii praestabant: ceteros eo loco ubi mortui erant, sepeliebant. *Plutarch. extrem. Agesil.* C. 32 *quod mel non habebant, &c.*) Melle mortuos condire Lacedaemonii solebant. Xenophon. lib. 5. rer. Graec. f. 330. de funere regis Agesipolidis, apud Olynthum exstincti, ἐν μέλιτι τεθεὶς, καὶ κομισθεὶς οἴκαδε, ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς. Nam ut Columella ait 12, 45 *ea mellis est natura, ut coerceat vitia, nec serpere ea patiatur: qua ex caussa etiam exanimum corpus hominis per annos plurimos innoxium conservat*, Plin. 22, 24. *Mellis natura talis est, ut putrescere corpora non sinat.* Cera condiebant Persae. Herod. 1. 140. κατακηρώσαντες τὸν νέκυν Πέρσαι, γῇ κρύπτουσι. Cic. Tusc. 1, 45. *Persae cera circumlitos condunt, ut quam maxime permaneant diuturna corpora.* C.

XVIII.

EVMENES.

ARGVMENTVM.

1. *Eumeni non virtus sed fortuna defuit & generosa stirps: primum Philippi & Alexandri scriba: postea alae prae-*